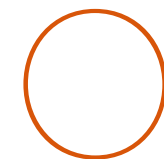

Sześć kroków do udanego projektu Erasmus+

MAŁGORZATA KOSTIAN

Podczas spotkań z nauczycielami często pytam ich, czy napotykają w szkole problemy. Od razu odpowiadają twierdząco. Gdy jednak proszę o wskazanie obszaru przysparzającego trudności, reagują milczeniem i zdziwieniem, że nie potrafią go jednak sprecyzować. Aby zacząć myśleć o jakimkolwiek projekcie, należy przede wszystkim zidentyfikować i nazwać problem, który w naszej szkole czeka na rozwiązanie. Projekt „Mind the SPORT – Ruszaj się z głową” powstał w odpowiedzi na konkretne nieprawidłowości, które dostrzeżliśmy w swojej codziennej pracy.

obecne szkoły w niczym nie przypominają tych, do których uczęszczaliśmy my, nauczyciele. Spotyka się to z naszą dezorientacją, niezrozumieniem, sami musimy – metodą prób i błędów – szukać rozwiązań licznych problemów, wypracowywać nowe standardy. My nie uczyliśmy się w klasach z kilkunastoma uczniami z opinią PPT o ryzyku dysleksji, uczniami z orzeczeniem, z ADHD, autyzmem i zespołem Aspergera. Dziś to codzienność i zaakceptowaliśmy taką rzeczywistość; budujemy schody do wzajemnego zrozumienia, próbujemy pomóc każdemu uczniowi. To wciąż jednak zbyt mało i nieustannie szukamy sposobów, jak dotrzeć do wszystkich uczniów w klasie, również tych, którzy wykazują duże zdolności w danej dziedzinie. Wyzwaniem tym sprostał międzynarodowy projekt Erasmus+ „Mind the SPORT” realizowany w Szkole Podstawowej nr 314 im. Przyjaciół Ziemi w Warszawie.

„Mind the SPORT” opracowaliśmy w zespole po tym, jak wspólnie oszliśmy do wniosku, że martwi nas kwestia efektywności nauki uczniów z problemami o różnym podłożu. Od dawna obserwowaliśmy, że duży odsetek dzieci w naszej szkole jest niedojrzałych do nauki szkolnej, wykazuje nadpobudliwość psychoruchową i ma zaburzenia koncentracji uwagi. Wyniki przez nich osiągnięte pozostawały znacznie poniżej naszych oczekiwań, pomimo dużych wysiłków pedagogów i kadry wspierającej. Uczniowie ci poddawani byli specjalistycznym badaniom psychologicznym. Stosowaliśmy się do zaleceń poradni, ale mimo to czuliśmy, że nie powinniśmy na tym poprzestawać. Trudno jest jednak znaleźć jeden uniwersalny sposób na wszystkie trudności i w dodatku oczekiwać, że zadziała on w przypadku wszystkich uczniów. Po wielu dyskusjach znaleźliśmy rozwiązanie, które dziś, z perspektywy czasu, wydaje się najprostsze, wręcz oczywiste. Postanowiliśmy postawić na to, co każde dziecko lubi – na sport – i wykorzystać naturalną potrzebę ruchu u dzieci, tym samym wychodząc naprzeciw oczekiwaniom nowoczesnej dydaktyki, która sugeruje odpowiednią porcję ruchu, by aktywować pracę obu półkul mózgu. W „Mind the SPORT” poprzez ruch wpływamy na lepszy rozwój psychofizyczny wszystkich uczniów w szkole, choć w centrum naszej uwagi pozostają uczniowie z trudnościami w nauce. Codzienna praca w projekcie utwierdza mnie w przekonaniu, że na każdy problem czeka rozwiązanie tuż obok, a to najprostsze jest najlepsze.

Rozwiązanie

Pierwsze próby pomocy dzieciom z problemami podjęliśmy już kilka lat temu, kiedy wprowadziliśmy dla dzieci z klas zerowych lekcje prowadzone metodą Move to Learn. To terapia oparta na ruchu, do stosowania w pracy z dziećmi i młodzieżą mającymi trudności w uczeniu się, wynikające z opóźnień w rozwoju neurologicznym. Celem prowadzonych ćwiczeń jest poprawa koncentracji uwagi, sprawności ruchowej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej uczniów. W wyniku programu realizowanego tą metodą poprawia się stan rozwoju psychoruchowego dzieci i rozwija ich umiejętność koncentrowania uwagi na ćwiczeniach i zabawach. Dzięki pokonywaniu własnych słabości i trudności wzmacnia się także poczucie własnej wartości.

Na etapie sporządzania ram projektu wiedzieliśmy, że nasze przedszkolaki lubią ćwiczenia Move to Learn, oraz że rodzice dostrzegają pozytywne skutki tych aktywności. Uznaliśmy za niewystarczające prowadzenie tej terapii wyłącznie na etapie zerówki i zdecydowaliśmy, że będziemy kontynuować pracę z uczniami tą metodą na wszystkich etapach kształcenia. Rozpoczęliśmy od przygotowania kadry do proponowanych zmian. Nie byliśmy zainteresowani zaprojektowaniem jednorazowej, krótkotrwałej akcji, bo taka nie wprowadziłaby żadnych konkretnych zmian. Dlatego na samym początku projektu nauczyciele partnerskich szkół odbyli profesjonalne, teoretyczne i praktyczne szkolenie. Zaoferowaliśmy im – do wyboru – szkolenie z metody terapeutycznej Move to Learn i ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne. Obecnie każdy nauczyciel stosuje elementy wybrane metody w zależności od potrzeb.

Współczesne dzieci ponad wszelką aktywność ruchową przedkładają spędzanie czasu z telefonem lub przed komputerem. Istnieje niewiele rzeczy, które uznają za równie atrakcyjne. Ponieważ w naszej podstawówce ogromny nacisk kładziemy na edukację sportową i nasi uczniowie od wczesnych lat szkolnych uczestniczą w wielu tego typu inicjatywach, ta dziedzina uznawana jest przez nich za jedną z najważniejszych w życiu. Wiemy, że chętnie angażują się w mądre i przemyślane zadania ruchowe, z których mogą czerpać prawdziwą przyjemność.

Oprócz pracy wspomnianymi metodami przedstawiamy im poszerzoną ofertę sportową, w tym przerwy śródlekcyjne, międzylekcyjne i sportowe w szkole i na świeżym powietrzu. Podczas lekcji ćwiczymy elementy metod terapeutycznych, często też gimnastykujemy się korzystając z bogatej oferty platformy GoNoodle, a podczas przerw – tańczymy w rytm skocznych utworów. Nikt nawet nie pomyśli o włączeniu gier w telefonie! O ile zaś pogoda na to pozwala, od wiosny do jesieni, wszystkie dłuższe przerwy uczniowie spędzają na boiskach, po czym dotlenieni

wracają na lekcje. Z uwagi na duże powodzenie tej akcji, zorganizowaliśmy „boiskowe” dyżury nauczycielskie. O ileż przyjemniej jest pochodzić na przerwie na dworzec zamiast po zatłoczonym korytarzu!

Aby rodzaje proponowanych aktywności sportowych odpowiadały oczekiwaniom naszych uczniów, wzbogacamy je o elementy TIK. Na zajęciach świetlicowych uczniowie korzystają z Xboxa, na WF-ie ćwiczą z Wirtualnym Trenerem, tworzą filmy instruktażowe. Powstała cała kolekcja filmów, w których dzieci prezentują, jak poprawnie korzystać z kijków do nordic walkingu czy grać w siatkówkę, koszykówkę lub piłkę nożną. Dodatkowo uczniowie wykonywali samodzielnie gry o tematyce sportowej w programach LearningApps oraz Kahoot, by następnie uczestniczyć w sesjach online i zmagać się z krajami partnerskimi w sportowych potyczkach na żywo poprzez platformę Appear.in.

Miesiące wiosenne minęły nam pod znakiem przygody z rajdami rowerowymi, zielonymi szkołami, a wraz z nimi twórczymi zadaniami związanymi z krokaniem, Nordic Walking, Endomondo, MyFitnessPal czy Scribble Maps. Nasze starania o lepszą kondycję psychofizyczną uczniów wspierają najlepsi! Gościliśmy w szkole wybitnych sportowców: Anitę Włodarczyk, Tomasza Majewskiego oraz Józefa Kluszczyka.

Synergia z eTwinning

„Mind the SPORT” realizujemy dwupłaszczyznowo – również na platformie TwinSpace, i takie były założenia już na etapie planowania projektu. Obecność na platformie umożliwia nam upowszechnianie rezultatów na skalę europejską oraz daje narzędzia do pełnego dokumentowania projektu. To na Twin Space, dzięki dziennikowi projektu, chatowi oraz forum, dokonujemy bieżącej, szybkiej ewaluacji oraz wymieniamy spostrzeżenia i uwagi. W 2018 r. „Mind the SPORT” otrzymał pierwszą nagrodę w ogólnopolskim konkursie „Nasz projekt eTwinning 2018” w kategorii Projekt dla uczniów w wieku 3–10 lat.

Współpraca

Współpraca z partnerami to niewątpliwie duży sukces projektu i ogromna jego wartość. Mogę śmiało powiedzieć, że dobra atmosfera współpracy i porozumienie to gwarancja sukcesu. Nawet najlepszy plan nie zadziała, jeśli nie będzie „chemii” pomiędzy tymi, którzy planują i realizują projekt. Na partnerów wybraliśmy szkoły o porównywalnych wynikach analizy potrzeb. Dodatkowo zaprosiliśmy szkołę, z którą zaprzyjaźniliśmy się realizując projekty e-Twinning. Od początku łączył nas wspólny cel: poszukiwanie sposobów pomocy dzieciom z trudnościami.

Dlaczego zdecydowaliśmy się na projekt w ramach współpracy międzynarodowej? Ponieważ ograniczanie się wyłącznie do naszych wewnętrznych doświadczeń i obserwacji jest niewystarczające. Projekt gwarantuje nam – na poziomie europejskim – wymianę dobrych praktyk, które modyfikujemy stosownie do naszych warunków i potrzeb. Podejmujemy też wspólne działania szkół partnerskich i wypracowujemy wspaniałe, innowacyjne rozwiązania. Niezwykle wzbogacające jest porównywanie podstaw programowych, odnajdywanie różnic i podobieństw, podpatrywanie, jak szkoły radzą sobie z problemami zaburzeń koncentracji czy niedojrzałości emocjonalnej uczniów, jakie mają sukcesy, jakie działania doprowadziły do tych sukcesów i co było lub jest źródłem porażek w obszarze pomocy dzieciom osiągającym wyniki poniżej przeciętnej.

Atrakcyjność i innowacyjność

Aby projekt w szkole „żył”, a jego założenia były krok po kroku realizowane, nie wystarczy uzupełniony, nawet z największą pieczołowitością, wniosek. Plan, harmonogram wizyt i działań, finanse – to wszystko jest ważne, ale jest jedna cecha, którą winna odznaczać się cała inicjatywa: atrakcyjność. Idea projektu musi być atrakcyjna dla całej społeczności szkolnej, a więc uczniów i ich rodziców oraz, co ważne, nauczycieli. Często słyszę, że największym problemem w szkole podczas realizacji projektu jest zaangażowanie jedynie wąskiej grupy nauczycieli, co prowadzi do ich przemęczenia i spadku motywacji do aktywnego działania. Tego nie zmienimy i na taką sytuację należy się przygotować. Możemy jednak znacznie wpłynąć na zmianę nastawienia grona nauczycielskiego – swoją postawą, zaangażowaniem, konsekwentną pracą. W naszym projekcie zadaliśmy nie tylko o to, aby wszyscy uczniowie korzystali z dobrodziejstw przewidzianych aktywności, ale także o to, aby projekt był atrakcyjny dla nauczycieli – uczyliśmy się od siebie wzajemnie, wypracowujemy dobre praktyki, dzielimy się doświadczeniami, doskonalimy warsztat pracy, wzbogacając go o elementy ciekawe, nowe i atrakcyjne dla ucznia.

To, że projekt „Mind the SPORT” jest atrakcyjny dla jego uczestników wynika ze starannie zaplanowanych, różnorodnych działań oraz dostosowania do oczekiwań i zainteresowań uczniów szkoły podstawowej. Obecnie to miejsce nauki zarówno sześciolatków i piętnastolatków, co oznacza, że ogromne wyzwanie czeka na tych, którzy planują projekt dla wszystkich uczniów. Głównym atutem naszej inicjatywy jest to, że aktywności dostosowaliśmy do potrzeb rozwojowych dzieci z klas od I do VIII. Zaspokajają one naturalną potrzebę ruchu u uczniów, ale ruszać się lubią również nauczyciele i na bieżąco korzystają z oferty projektu. Pracujemy z całą społecznością

szkolną, ale naszym celem jest pomoc dzieciom z trudnościami i zaburzeniami. Jest to projekt, który angażuje, a nie wyklucza. Nie powstał na wzór żadnego innego projektu, ale wyniknął z potrzeb szkoły. Zawsze warto korzystać ze sprawdzonych, wartościowych rozwiązań, które zastosowały inne placówki, ale zachęcam do zastanowienia się i wypracowania własnych, które być może przyniosą więcej korzyści i uczniom i nauczycielom.

Trwałość

Warto również podkreślić, że z większą przyjemnością pracuje się w projekcie, którego efekty będą widoczne nie tylko w trakcie jego trwania, lecz także wtedy, gdy już się skończy. O ileż chętniej poświęcamy swój czas zadaniom, których rezultaty będą trwałe! Owa trwałość świadczy o tym, że dokonaliśmy systemowej zmiany w pracy szkoły. Wiemy, że tylko proces długofalowy może zapewnić realizację naszych celów, bo nie osiągniemy ich w pełni po dwóch latach pracy w projekcie. Aby pomóc dzieciom z trudnościami, potrzebujemy czasu, ale śmiało można przyznać, że najtrudniejszy okres za nami. Był to czas, w którym uczyliśmy się systematyczności w realizacji zadań oraz tego, jak efektywnie pracować metodami terapeutycznymi i stosować te elementy, które najlepiej sprawdzają się na naszych lekcjach.

Podsumowanie

„Mind the SPORT” powstał z myślą o zapewnieniu pomocy dzieciom z problemami, w szczególności tym dotkniętym różnymi dysfunkcjami neurologicznymi. Systemowe zmiany związane z ruchem i aktywnością fizyczną dają możliwość oddziaływania na wszystkich etapach kształcenia i zapewniają powszechną akceptację oraz zadowolenie wszystkich uczestników projektu. To ważne, że angażujemy całą społeczność szkolną, bo unikamy negatywnej selekcji i z pełną mocą możemy wpłynąć na poprawę rozwoju dzieci osiągających wyniki poniżej przeciętnej. Sukces „Mind the SPORT” mierzymy w sześciu ważnych krokach, które są kluczem do realizacji każdego mądrego projektu.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej projektu: 314erasmus.wixsite.com/mindthesport/poland oraz na platformie TwinSpace: twinspace.etwinning.net/22905/home.

MAŁGORZATA KOSTIAN Nauczycielka języka angielskiego w Szkole Podstawowej nr 314 im. Przyjaciół Ziemi w Warszawie. Absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie. Ambasador programu eTwinning, z pasją i zaangażowaniem wykorzystuje TIK w codziennej pracy. Przeprowadziła kilkadziesiąt międzynarodowych projektów, kilka z nich otrzymała prestiżowe nagrody. Zaangażowana od lat w realizację projektów unijnych, poleca wszystkim szkołom program Erasmus+.